

Emberi arcok

Az arcfelismerési zavar II.

Óra	Időpont	Téma
1.	február 7.	Óramegbeszélés ✓
2.	február 14.	Az arcok speciálisak (?), korai modellek, arcok reprezentációja ✓
3.	február 21.	Fejlődési adatok ✓
4.	február 28.	Az arcon tükröződő érzelmek ✓
5.	március 7.	Szociális aspektusok (tekintet iránya, nem, kor, attraktivitás) ✓
6.	március 14.	1. Zárthelyi dolgozat ✓
7.	március 21.	Az arcok idegi reprezentációja - elektrofiziológia ✓
8.	március 28.	Az arcok idegi reprezentációja – képkeltő eljárások ✓
9.	április 4.	Az arcfelismerési zavar I. ✓
10.	április 11.	Az arcfelismerési zavar II., fejlődési rendellenességek, pszichiátria és arcok
11.	április 18.	Alkalmazások és érdekességek
12.	április 25.	TTK Dékáni Szünet
13.	május 2.	2. Zárthelyi dolgozat
14.	május 9.	Javító-/Pótló ZH alkalom

Folytonos vagy dichotóm?

- Valaki vagy felismer arcokat (és normál kontroll) vagy nem (és prozopagnóziás)?
- Egyre inkább úgy gondolják, hogy arcfelismerési teljesítményünk is normál eloszlást követ.
- Russell et al., 2009, 2012: vannak szuperfelismerők is!

háttér

- Idegrendszeri
  - Genetikai
  - Perinatális agyi trauma
- Környezeti
  - Pl. szenzoros depriváció

Példák

- Korai vizuális depriváció (~ megvonás)
  - Manapság akkor, ha hályog miatt hetekig/hónapokig nem lát
  - Míg vonásokról jól döntenek, egészsleges feldolgozásuk sérült
  - Nincs összefüggés a megvonás ideje és a tünetsúlyosság között

Autisztikus Spektrumzavar (ASD)

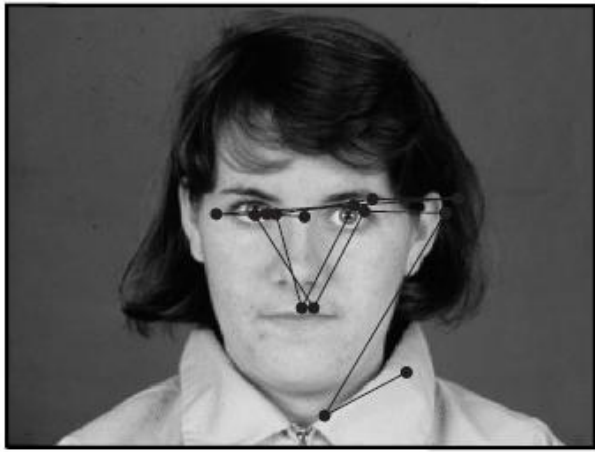
- Általánosan rosszabb teljesítmény
- Gyengébb érzelem-feldolgozás (félelem)
  - Vonásmentes területekre fókuszálnak
  - Negatív érzelmek esetén szem környékére
- Identitásfelismerés
- Szájról olvasás, tekintetirány, nem meghatározás

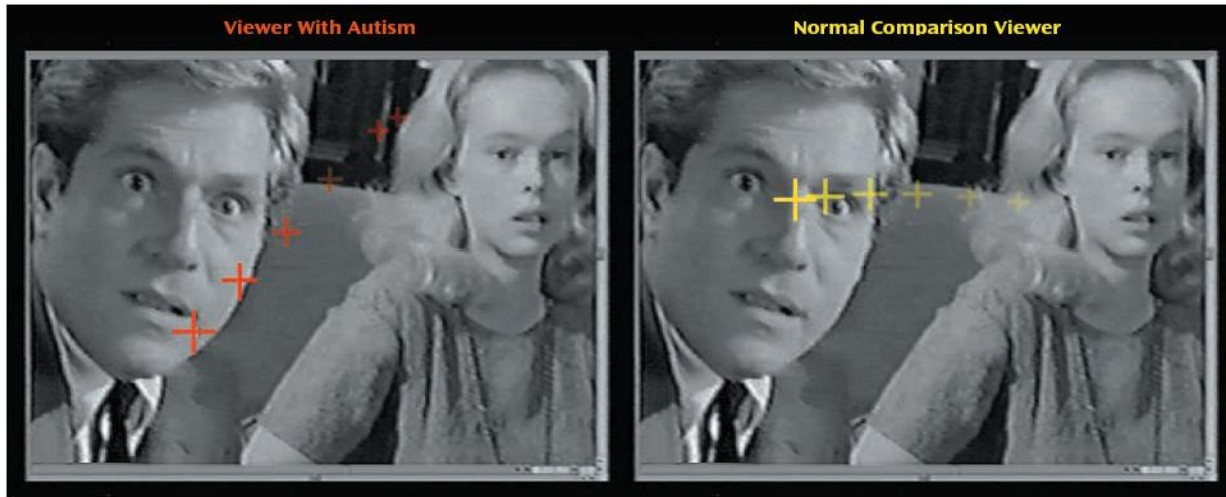
ASD

- Más szemmozgás-mintázat /irányfüggő/
  - Rá néz – szem
  - Máshova – fej állása
- N170 kisebb, később
- Csökkent FFA aktivitás
- Megváltozott felfordítási hatás

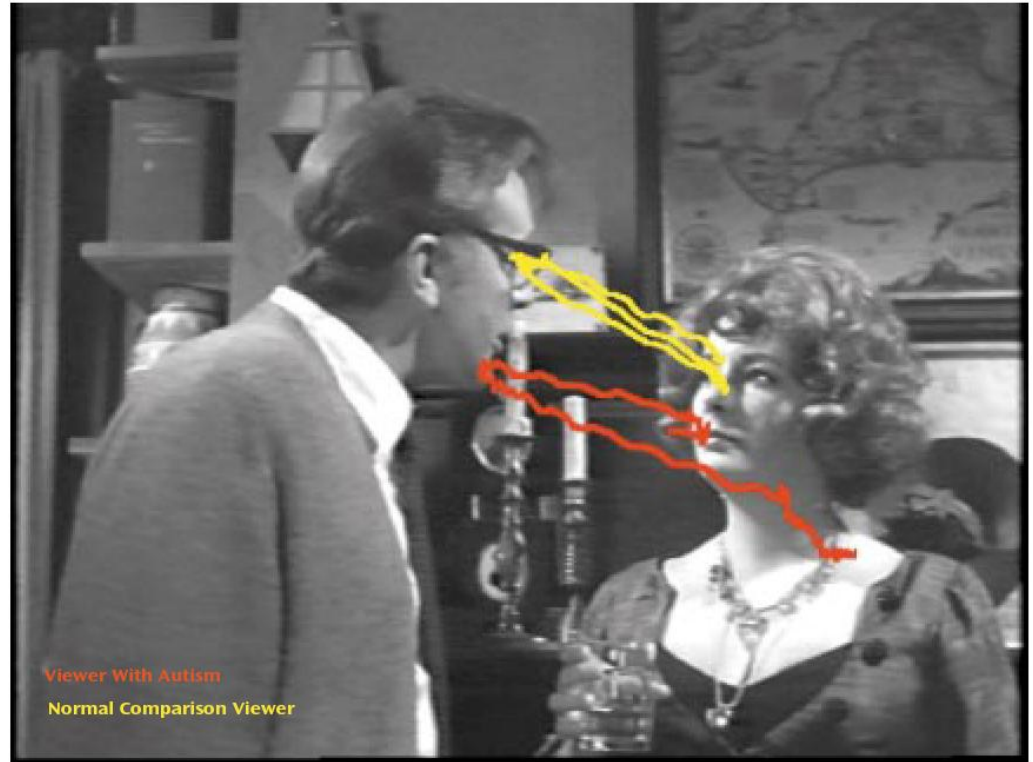

Normál 10 évesek

Autizmussal élő 10 évesek

Autizmussal élők

Normál kontroll

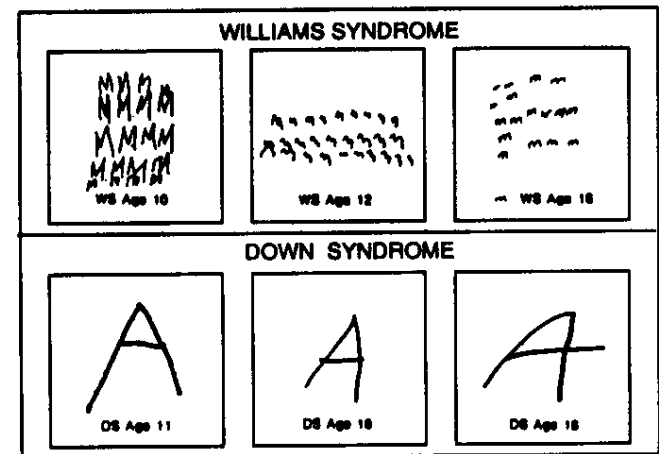
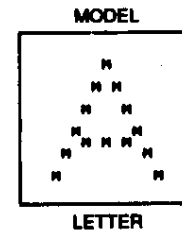
Williams Szindróma

- <http://www.williams.org.hu>
- Kromoszóma-rendellenesség
- „manóarc”
- Alacsony IQ
- „Relatív” jó nyelvi képesség
  - Ritka szavak, ritka jelentés,
ritkán előforduló kontextusban
- Hiperszociális
- Neutrális arcokra rossz teljesítmény

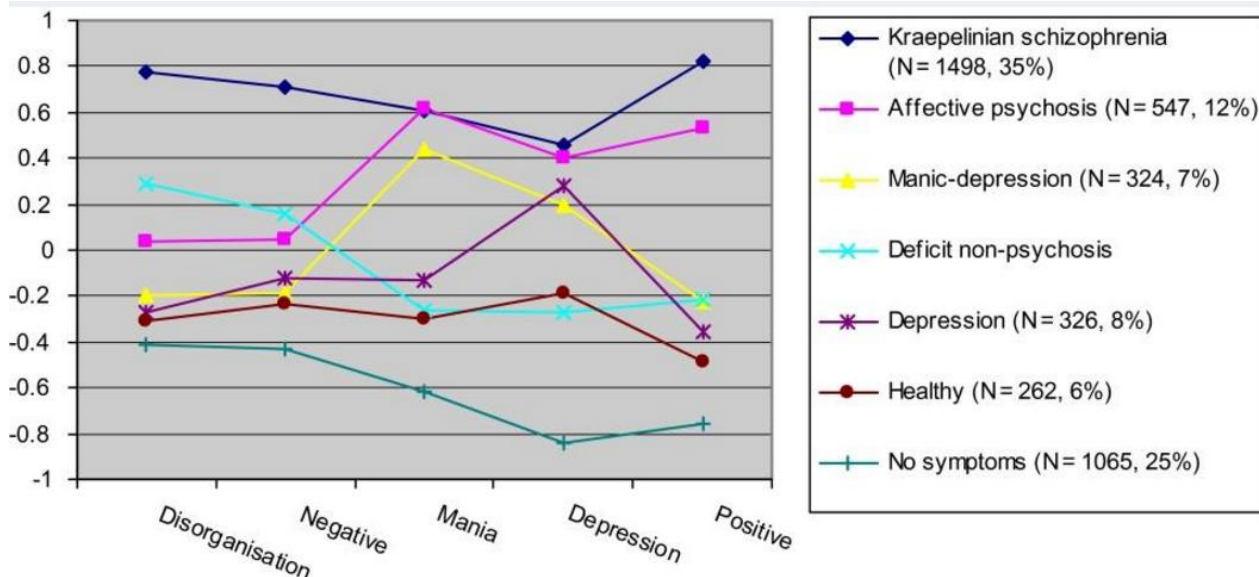
Williams Szindróma

- Navon-teszt
  - Lokális elemek globális helyett
  - Down szindrómánál éppen fordítva
- Felfordított arcok szakértői
- Kis N(!)100 és nagy N200
- Eltérő kéregalatti aktivitás emocionális ingerekre

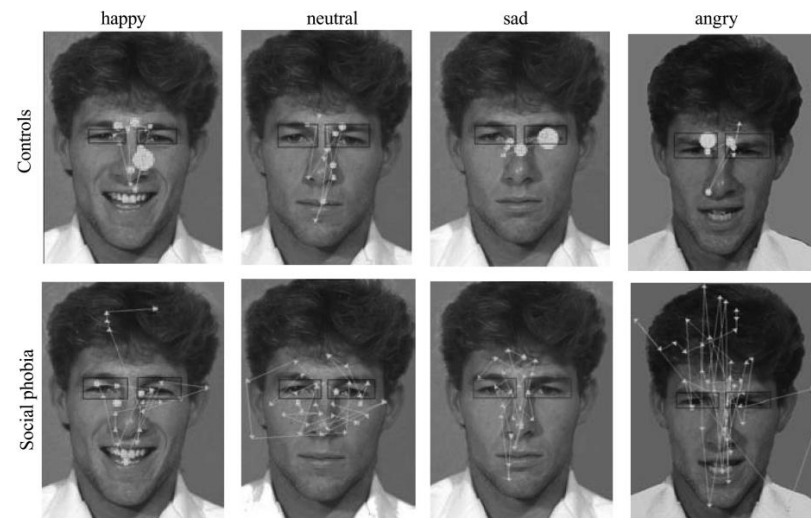
Pszichiátriai kórképekben jelentkező arcfelismerési és/vagy feldolgozási zavarok

- Szkizofrénia – mi nem?
  - ‘Dementia preacox’
  - + és – tünetek
  - ~ 1%
  - Genetikai halmozódás

Szkizofrénia

- Érzelemfelismerés átlag alatti
- Negatív érzelmek felismerése rosszabb
  - NEG. tünetek dominanciája esetén
- Jellegzetes letapogatási mintázat /főleg orr/
- N170 és N250 kisebb, ha emocionális az arc
- Eltérő FFA és szubkortikális aktivitás
- Konfig. Feldolg. zavar,
- Tréning átmenetileg javítja
- Inkább kognitív probléma

Depresszió

- Rendkívül magas arány
- Sok társbetegség

- Arcfeldolgozás
  - Érzelmi feldolgozás rosszabb (P300, FFA)
  - Pl. félelem, düh felismerése nehezebb
  - Nagyobb aktivitás FFA-ban, ha félelemteli az arc
  - Már nem-klinikai csoportban is
  - Inkább „általánosabb” kognitív probléma

Szociális szorongás

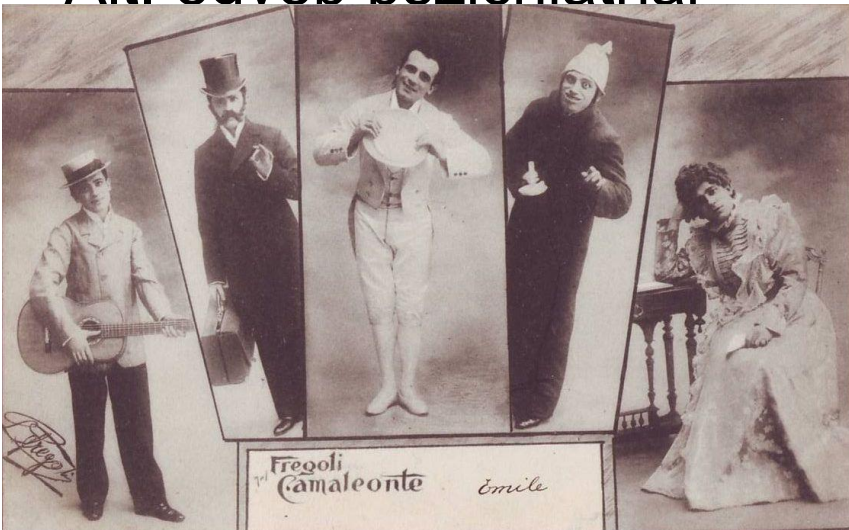
- Félelem-teli képekre más letapogatás
- Kétértelmű érzelmek esetén inkább félelemtelinek, vagy ijesztőnek ítélik a szorongóbbak
- Negatív-torzítás
- Nagyobb N170 NEG. arcokra

Capgras, Fregoli, intermetamorfózis

Fregoli – átváltozóművész

- X és Y ugyanaz a személy, csak álruhában, vagy kicsit máshogy néz ki, de attól még ő.
- Ált. eavéb pszichiátriai

Capgras

- Nem ugyanaz a személy, kicserélték, bár ugyanúgy néz ki (ház is)
- akut / átmeneti / krónikus
- Skizofrénia, agysérülés, demencia
- valaki az ismerős helyébe lépett
  - Hang alapján nincs meg az érzés

ezek inkább téveszmék, pszichopathológia területére tartoznak

Capgras magyarázatok

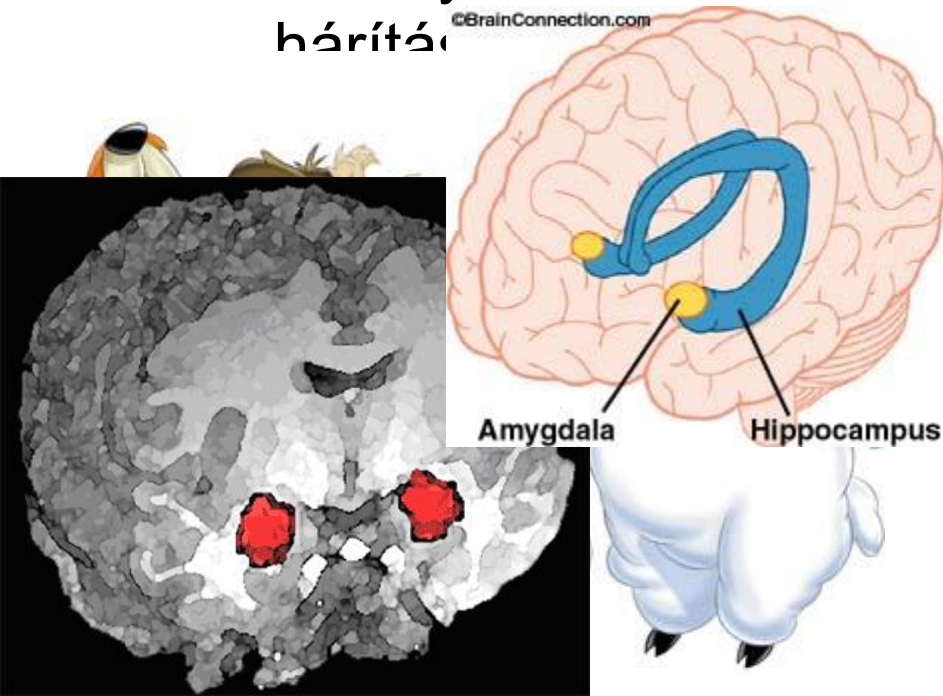
- Freud-i magyarázat
  - Szexuális bántalmazás
  - Gyerekkori abúzus
  - Az anya szeretetének hátrítók

- **Ramachandran:** limbikus és vizuális feldolgozási területek diszkonnekciója
- A vizuálisan azonosított kép nem vált ki érzelmi választ
  - Nem jön rá a jóleső meleg érzés, hogy az anyját/szerettét látja pl.

1977 – a kicserélt férj bejelentése a rendőrségen

1989 – mostohaapa lefejezése – robot (hol az elem?)

1999 – létráról leesve azt gondolta, hogy a kollégája kicserélte a feleségét

Óra	Időpont	Téma
1.	február 7.	Óramegbeszélés ✓
2.	február 14.	Az arcok speciálisak (?), korai modellek, arcok reprezentációja ✓
3.	február 21.	Fejlődési adatok ✓
4.	február 28.	Az arcon tükröződő érzelmek ✓
5.	március 7.	Szociális aspektusok (tekintet iránya, nem, kor, attraktivitás) ✓
6.	március 14.	1. Zárthelyi dolgozat ✓
7.	március 21.	Az arcok idegi reprezentációja - elektrofiziológia ✓
8.	március 28.	Az arcok idegi reprezentációja – képképző eljárások ✓
9.	április 4.	Az arcfelismerési zavar I. ✓
10.	április 11.	Az arcfelismerési zavar II., fejlődési rendellenességek, pszichiátria és arcok ✓
11.	április 18.	Alkalmazások és érdekességek
12.	április 25.	TTK Dékáni Szünet
13.	május 2.	2. Zárthelyi dolgozat
14.	május 9.	Javító-/Pótló ZH alkalom